

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2016/101**(2015. gada 26. oktobris),****ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz piesardzīgas vērtēšanas regulatīviem tehniskajiem standartiem saskaņā ar 105. panta 14. punktu****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPA KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012⁽¹⁾, un jo īpaši ņemot vērā tās 105. panta 14. punkta trešo daļu,

tā kā:

- (1) Regulas (ES) Nr. 575/2013 105. pants atsaucas uz piesardzīgas vērtēšanas standartiem, kas piemērojami visām tirdzniecības portfeļu pozīcijām. Tomēr minētās Regulas 34. pantā iestādēm ir noteikta prasība 105. panta standartus piemērot visiem pēc patiesās vērtības vērtētajiem aktīviem. Abi šie panti nozīmē to, ka piesardzīgas vērtēšanas prasības ir jāpiemēro visām pēc patiesās vērtības vērtētajām pozīcijām neatkarīgi no tā, vai minētās pozīcijas tiek turētas tirdzniecības portfeli, ja termins "pozīcijas" attiecas tikai uz finanšu instrumentiem un precēm.
- (2) Gadījumos, kad piesardzīgas vērtēšanas piemērošanas rezultātā aktīvu absolūtā uzskaites vērtība būtu zemāka vai saistību absolūtā uzskaites vērtība būtu augstāka, nekā atzīts uzskaitē, papildu vērtības korekcijas (PVK) būtu jāapņēma kā absolūtā vērtība starpībai starp abiem minētajiem lielumiem, jo piesardzīgajai vērtībai vienmēr vajadzētu būt vienādai ar aktīvu patieso vērtību vai zemākai par to un vienādai ar saistību patieso vērtību vai augstākai par to.
- (3) Attiecībā uz vērtēšanas pozīcijām, kuru grāmatvedības vērtēšanas izmaiņām ir tikai daļēja vai nekāda ietekme uz pirmā līmeņa pamata kapitālu, PVK būtu jāpiemēro, pamatojoties tikai uz to uzskaites vērtēšanas izmaiņu proporciju, kas ietekmē pirmā līmeņa pamata kapitālu. Tas ietver pozīcijas, kurām piemēro riska ierobežošanas uzskaiti, pārdošanai pieejamas pozīcijas (ciktāl to vērtēšanas izmaiņām piemēro prudenciālu filtru) un pilnīgi sakrītošas izlīdzinošās pozīcijas.
- (4) PVK nosaka tikai ar mērķi attiecīgā gadījumā aprēķināt pirmā līmeņa pašu kapitāla korekcijas. PVK neietekmē pašu kapitāla prasību noteikšanu saskaņā ar Regula (ES) Nr. 575/2013 92. pantu (izņemot gadījumus, kad piemēro izņēmumu attiecībā uz maziem tirdzniecības portfeļa darījumiem saskaņā ar minētās regulas 94. pantu).
- (5) Lai iestādēm nodrošinātu konsekventu regulējumu PVK aprēķināšanai, ir nepieciešams skaidri definēts noteiktības mērķa līmenis un vērtēšanas nenoteiktības elementi, kas būtu jāņem vērā piesardzīgās vērtības noteikšanai, kā arī definēta metodika, ar ko panākt nepieciešamo noteiktības līmeni, pamatojoties uz pašreizējiem tirgus apstākļiem.
- (6) Tirgus cenu nenoteiktības, pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu un modeļa riska PVK būtu jāapņēma, pamatojoties uz vērtēšanas riska darījumiem, kas balstīti uz finanšu instrumentiem vai finanšu instrumentu portfeliem. Šajā nolūkā finanšu instrumentus var kombinēt portfeļos, ja attiecībā uz tirgus cenu nenoteiktības un pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK instrumentus vērtē, pamatojoties uz to pašu riska faktoru, vai ja attiecībā uz modeļa riska PVK instrumentus vērtē, pamatojoties uz to pašu cenu noteikšanas modeli.
- (7) Ņemot vērā, ka dažas PVK, kas attiecas uz vērtēšanas nenoteiktību, nav saskaitāmas, apkopošanas pieeja, ar kuru var ņemt vērā ar diversifikāciju saistītos ieguvumus, būtu pieļaujama dažās PVK kategorijās attiecībā uz PVK elementiem, kas neattiecas uz patiesajā vērtībā neiekļautu paredzamās izstāšanās izmaksu elementu. Lai apkopotu PVK, būtu jāpadara iespējama arī ar diversifikāciju saistīto ieguvumu saņemšana no paredzamās vērtības un piesardzīgās vērtības starpības, lai bankas, kuru patiesā vērtība jau ir piesardzīgāka par paredzamo vērtību, nesāņemtu mazāk ar diversifikāciju saistītos ieguvumus nekā tās bankas, kas paredzamo vērtību izmanto kā patieso vērtību.

⁽¹⁾ OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.

- (8) Tā kā iestādes ar maziem tirdzniecības portfeļa darījumiem parasti ir pakļautas ierobežotai vērtēšanas nenoteiktībai, tām attiecībā uz PVK aplēšanu būtu jāļauj piemērot vienkāršāku pieeju nekā iestādēm, kurām ir lielāki patiesās vērtības portfeļi. Lai noteiktu, vai var piemērot vienkāršāku pieeju, patiesās vērtības portfeļu izmērs būtu jānovērtē katrā kapitāla prasību aprēķināšanas līmenī.
- (9) Lai kompetentās iestādes spētu novērtēt, vai minētās iestādes ir pareizi piemērojušas nepieciešamās prasības par PVK kopējā līmeņa novērtēšanu, iestādēm būtu jāuztur piemērota dokumentācija, sistēmas un kontrole.
- (10) Šīs regulas pamatā ir regulatīvu tehnisko standartu projekts, ko Eiropas Banku iestāde iesniegusi Komisijai.
- (11) Eiropas Banku iestāde ir veikusi atklātu sabiedrisko apspriešanu par regulatīvo tehnisko standartu projektu, kas ir šīs regulas pamatā, izvērtējusi potenciālās saistītās izmaksas un ieguvumus un pieprasījusi saskaņā ar Eiropa Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 ⁽¹⁾ 37. pantu izveidotās Banku nozares ieinteresēto personu grupas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Metodika papildu vērtības korekciju (PVK) aprēķināšanai

Iestādes kopējās papildu vērtības korekcijas (PVK), kas nepieciešamas, lai patiesās vērtības pielāgotu piesardzīgajai vērtībai, aprēķina reizi ceturksnī saskaņā ar 3. nodaļā noteikto metodi, izņemot gadījumos, ja iestādes atbilst nosacījumiem, lai piemērotu 2. nodaļā paredzēto metodi.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) "vērtēšanas pozīcija" ir finanšu instruments vai prece, vai finanšu instrumentu vai preču portfelis, kas turēts gan tirdzniecības, gan netirdzniecības portfeļos un novērtēts pēc patiesās vērtības;
- b) "vērtēšanas dati" ir tirgū novērojams vai nenovērojams parametrs vai parametru matrica, kas ietekmē vērtēšanas pozīcijas patieso vērtību;
- c) "vērtēšanas riska darījums" ir vērtēšanas pozīciju summa, kas ir jutīga pret vērtēšanas datu izmaiņām.

3. pants

Tirgus datu avoti

1. Ja iestādes PVK aprēķina, pamatojoties uz tirgus datiem, tās, ievērojot šajā pantā aprakstītos pielāgojumus, ņem vērā tādu pašu tirgus datu amplitūdu kā attiecībā uz datiem, kas vajadzības gadījumā izmantoti Regulas (ES) Nr. 575/2013 105. panta 8. punktā minētajā neatkarīgas cenu pārbaudes (NCP) procesā.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

2. Lai noteiktu piesardzīgu vērtību, iestādes ņem vērā pilnu pieejamo un uzticamo tirgus datu avotu amplitūdu, tostarp attiecīgā gadījumā visus šādus elementus:

- a) biržas cenas likvidā tirgū;
- b) darījumus ar tieši tādiem pašiem vai līdzīgiem instrumentiem no pašas iestādes reģistriem vai, ja pieejams, tirgū veiktos darījumus;
- c) tirgojamus piedāvājumus no brokeriem un citiem tirgus dalībniekiem;
- d) vienprātības pakalpojumu datus;
- e) indikatīvas brokeru kotētās cenas;
- f) darījuma partnera nodrošinājuma vērtējumus.

3. Gadījumos, kad uz ekspertu viedokli balstītu pieeju piemēro 9., 10. un 11. panta mērķiem, ņem vērā arī alternatīvas metodes un informācijas avotus, tostarp attiecīgā gadījumā katru no turpmāk minētajiem:

- a) izmanto aizstājējdatumus, kas balstīti uz līdzīgiem instrumentiem, par kuriem ir pieejami pietiekami dati;
- b) piemēro piesardzīgas pārvirzes uz vērtēšanas datiem;
- c) identificē instrumenta vērtības dabiskās robežas.

II NODAĻA

VIENKĀRŠOTA PIEEJA ATTIECĪBĀ UZ PVK NOTEIKŠANU

4. pants

Vienkāršotās pieejas izmantošanas nosacījumi

1. Iestādes šajā nodaļā aprakstīto vienkāršoto pieeju var piemērot tikai tad, ja pēc patiesās vērtības vērtēto aktīvu un saistību absolūtās vērtības summa, kā tā uzrādīta iestādes finanšu pārskatos saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu, ir mazāka par EUR 15 miljardiem.

2. No 1. punkta aprēķina izslēdz pilnīgi sakrītošus izlīdzinošos aktīvus un saistības, kas novērtēti pēc patiesās vērtības. Attiecībā uz aktīviem un saistībām, kuri vērtēti pēc patiesās vērtības un kuru grāmatvedības vērtēšanas izmaiņām ir daļēja vai nekāda ietekme uz pirmā līmeņa pamata kapitālu, to vērtība būtu jāiekļauj tikai proporcionāli pret attiecīgās vērtēšanas izmaiņu ietekmi uz pirmā līmeņa pamata kapitālu.

3. Šā panta 1. punktā minēto robežvērtību piemēro tikai individuāli un konsolidēti. Ja robežvērtība tiek pārsniegta konsolidēti, visiem konsolidācijā iekļautajiem uzņēmumiem piemēro pamata pieeju.

4. Ja iestādes, kas piemēro vienkāršoto pieeju, divu secīgu ceturkšņu laikā nespēj izpildīt 1. punktā minētos nosacījumus, tās nekavējoties informē attiecīgo kompetento iestādi un vienojas par 3. nodaļā minētās pieejas īstenošanas plānu nākamajiem diviem ceturkšņiem.

5. pants

PVK noteikšana saskaņā ar vienkāršoto pieeju

Iestādes saskaņā ar vienkāršoto pieeju PVK aprēķina kā 0,1 % no to patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu un saistību absolūtās vērtības summas, kas ietilpst 4. pantā noteiktajā aprēķina robežvērtībā.

6. pants

Kopējo PVK, kas aprēķinātas saskaņā ar vienkāršoto pieeju, noteikšana

Iestādēm, kas izmanto vienkāršoto pieeju, 1. panta nolūkā kopējās PVK ir no 5. panta aprēķina izrietošās PVK.

III NODAĻA

PAMATA PIEEJA ATTIECĪBĀ UZ PVK NOTEIKŠANU

7. pants

Pārskats par pamata pieeju

1. Iestādes PVK aprēķina saskaņā ar pamata pieeju, piemērojot šādu divu posmu pieeju:
 - a) tās par katru no Regulas (ES) Nr. 575/2013 105. panta 10. un 11. punktā minēto kategoriju ("kategoriju līmeņa PVK") aprēķina PVK saskaņā ar šā panta 2. punktu;
 - b) tās summē no a) apakšpunkta izrietošās vērtības par katru kategorijas līmeņa PVK, lai 1. panta nolūkā sniegtu kopējās PVK.
2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta nolūkos iestādes aprēķina kategorijas līmeņa PVK vienā no šādiem veidiem:
 - a) saskaņā ar 9.–17. pantu;
 - b) ja 9.–17. panta piemērošana nav iespējama attiecībā uz konkrētām pozīcijām, saskaņā ar "alternatīvu pieeju", ar ko saistītos finanšu instrumentus identificē un PVK aprēķina kā šādu elementu summu:
 - i) 100 % no neto nerealizētās peļņas par saistītiem finanšu instrumentiem;
 - ii) atvasināto instrumentu gadījumā – 10 % no saistīto finanšu instrumentu nosacītās vērtības;
 - iii) neatvasināto instrumentu gadījumā – 25 % no saistīto finanšu instrumentu patiesās vērtības un nerealizētās peļņas (kā noteikts i) punktā) starpības absolūtās vērtības.

Šā punkta pirmās daļas b) apakšpunkta i) punkta nolūkā "nerealizētā peļņa" nozīmē patiesās vērtības izmaiņas (ja tās ir pozitīvas) kopš laišanas tirdzniecībā, kas noteiktas, pamatojoties uz principu "pirmais iekšā – pirmais ārā".

8. pants

Vispārīgi noteikumi attiecībā uz PVK aprēķināšanu saskaņā ar pamata pieeju

1. Attiecībā uz aktīviem un saistībām, kuri vērtēti pēc patiesās vērtības un kuru grāmatvedības vērtēšanas izmaiņām ir daļēja vai nekāda ietekme uz pirmā līmeņa pamata kapitālu, PVK būtu jāaprēķina, balstoties tikai uz attiecīgās vērtēšanas izmaiņu proporciju, kas ietekmē pirmā līmeņa pamata kapitālu.
2. Iestādes saistībā ar 14.–17. pantā aprakstītajām kategorijas līmeņa PVK cenšas panākt tāda līmeņa piesardzīgās vērtības noteiktību, kas ir līdzvērtīga 9.–13. pantā noteiktajam līmenim.
3. Uzskata, ka PVK pārsniedz vērtības korekcijas, kas nepieciešamas, lai sasniegtu precizēto piesardzīgo vērtību, pār jebkuru korekciju, kura piemērota iestādes patiesajā vērtībā un ir identificējama kā attiecināma uz to pašu vērtēšanas nenoteiktības avotu kā PVK. Ja korekcija, kas piemērota iestādes patiesajā vērtībā, nav identificējama kā attiecināma uz konkrētu PVK kategoriju tajā līmenī, kurā aprēķina attiecīgās PVK, korekciju neiekļauj PVK aprēķinā.
4. PVK vienmēr ir pozitīvs kategorijas līmenis, tostarp vērtēšanas riska darījuma līmenī, gan pirms apkopošanas, gan pēc tās.

9. pants

Tirgus cenas nenoteiktības PVK aprēķināšana

1. Tirgus cenas nenoteiktības PVK aprēķina vērtēšanas riska darījuma līmenī ("atsevišķas tirgus cenas nenoteiktības PVK").

2. Novērtē, ka tirgus cenas nenoteiktības PVK ir nulles vērtība, ja ir izpildīti abi šādi nosacījumi:

a) iestādei ir droši pierādījumi par tirgojamu cenu vērtēšanas riska darījumam vai par cenu, kas ir nosakāma no uzticamiem datiem, pamatojoties uz likvīdu divvirzienu tirgu, kā aprakstīts Regulas (ES) Nr. 575/2013 338. panta 1. punkta otrajā daļā;

b) tirgus datu avoti, kas norādīti 3. panta 2. punktā, neliecina par būtisku vērtēšanas nenoteiktību.

3. Ja vērtēšanas riska darījumu nevar uzrādīt kā tādu, kam PVK ir nulle, iestāde, novērtējot tirgus cenas nenoteiktības PVK, izmanto 3. pantā definētos datu avotus. Šādā gadījumā aprēķinu par tirgus cenas nenoteiktības PVK veic saskaņā ar 4. un 5. punktā aprakstīto.

4. Iestādes aprēķina PVK vērtēšanas riska darījumiem, kas saistīti ar visiem vērtēšanas datiem, kuri izmantoti attiecīgajā vērtēšanas modelī.

a) Detalizētība, ar kādu novērtē minētās PVK, ir viena no šādām:

i) ja sadalītas pa komponentiem – visi vērtēšanas datus, kas nepieciešami, lai vērtēšanas pozīcijai aprēķinātu izstāšanas cenu;

ii) instrumenta cenu.

b) Katru no a) apakšpunkta ii) punktā minētajiem vērtēšanas datiem aplūko atsevišķi. Ja vērtēšanas datus veido parametru matrica, PVK aprēķina, pamatojoties uz vērtēšanas riska darījumiem, kas saistīti ar katru no minētajā matricā esošajiem parametriem. Ja vērtēšanas dati neattiecas uz tirgojamiem instrumentiem, iestādes vērtēšanas datus un saistīto vērtēšanas riska darījumu attiecina uz tirgū tirgojamu instrumentu kopumu. Lai aprēķinātu PVK, iestādes vērtēšanas datu parametru skaitu var samazināt, izmantojot jebkuru piemērotu metodoloģiju, ja sniegtie parametri atbilst visām šīm prasībām:

i) samazinātā vērtēšanas riska darījuma kopējā vērtība ir tāda pati kā sākotnējā vērtēšanas riska darījuma kopējā vērtība;

ii) samazinātais parametru kopums var būt attiecināms uz tirgū tirgojamu instrumentu kopumu;

iii) attiecība dispersijas mērs 2 (definēts turpmāk) pret dispersijas mēru 1 (definēts turpmāk), saskaņā ar vēsturiskiem datiem no 100 nesenākajām tirdzniecības dienām, ir mazāka par 0,1.

c) Šā punkta nolūkos “dispersijas mērs 1” nozīmē vērtēšanas riska darījuma peļņas un zaudējumu dispersiju, pamatojoties uz nesamazinātajiem vērtēšanas datiem, un “dispersijas mērs 2” nozīmē vērtēšanas riska darījuma peļņas un zaudējumu dispersiju, pamatojoties uz nesamazinātajiem vērtēšanas datiem, atņemot vērtēšanas riska darījumu, kura pamatā ir samazinātie vērtēšanas dati. Ja tiek izmantots samazināts parametru skaits, lai aprēķinātu PVK, konstatējums par to, ka b) apakšpunktā minētie kritēriji ir izpildīti, vismaz reizi gadā tiek pakļauts neatkarīgai kontroles funkciju pārbaudei, izmantojot ieskaita metodiku un iekšējo validāciju.

5. Tirgus cenas nenoteiktības PVK nosaka šādi:

a) ja ir pietiekami datu, lai vērtēšanas datiem izveidotu virkni ar ticamām vērtībām:

i) attiecībā uz vērtēšanas datiem, kuru ticamo vērtību virknes pamatā ir izstāšanās cenas, iestādes novērtē tādu punktu virknē, par ko iestādes ir 90 % pārliecinātas, ka tās varētu izstāties no vērtēšanas riska darījuma par to pašu vai labāku cenu;

ii) attiecībā uz vērtēšanas datiem, kuru ticamo vērtību pamatā ir vidējās cenas, iestādes novērtē tādu punktu virknē, par ko iestādes ir 90 % pārliecinātas, ka vidējā cena, ko tās varētu sasniegt, izstājoties no vērtēšanas riska darījuma, būtu tāda pati cena vai lielāka;

b) ja nav pietiekamu datu, lai izveidotu ticamu vērtību virkni vērtēšanas datiem, iestādes izmanto uz ekspertu viedokli balstītu pieeju, kurā tiek izmantota pieejamā kvantitatīvā un kvalitatīvā informācija, lai panāktu vērtēšanas datu tāda līmeņa piesardzīgās vērtības noteikšanu, kas ir līdzvērtīga a) apakšpunktā noteiktajam līmenim. Iestādes informē kompetentās iestādes par vērtēšanas riska darījumiem, kuriem piemēro šo pieeju, un par metodiku, ko izmanto PVK noteikšanai;

- c) iestādes aprēķina tirgus cenas nenoteiktības PVK, pamatojoties uz vienu no šādām pieejām:
- i) tās starpību starp vērtēšanas datu vērtībām, ko aplēš saskaņā ar a) vai b) apakšpunktu, un vērtēšanas datu vērtībām, ko izmanto patiesās vērtības aprēķināšanai, piemēro katras vērtēšanas pozīcijas vērtēšanas riska darījumiem;
 - ii) tās apvieno vērtēšanas datu vērtības, ko aprēķina saskaņā ar a) vai b) apakšpunktu, un, pamatojoties uz šīm vērtībām, tās pārvērtē vērtēšanas pozīcijas. Iestādes piemēro starpību starp pārvērtētajām pozīcijām un pēc patiesās vērtības vērtētajām pozīcijām.
6. Iestādes aprēķina kopējo kategoriju līmeņa PVK tirgus cenu nenoteiktībai, atsevišķu tirgus cenu nenoteiktību PVK piemērojot formulas, kas noteiktas pielikumā izklāstītajā 1. vai 2. metodē.

10. pants

Pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK aprēķināšana

1. Pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK aprēķina vērtēšanas riska darījuma līmenī ("atsevišķu slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK").
 2. Ja iestāde ir aprēķinājusi tirgus cenas nenoteiktības PVK vērtēšanas riska darījumiem, pamatojoties uz izstāšanās cenu, var uzskatīt, ka slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK ir nulles vērtība.
 3. Ja iestāde piemēro Regulas (ES) Nr. 575/2013 105. panta 5. punktā minēto izņēmumu, var uzskatīt, ka slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK ir nulles vērtība ar nosacījumu, ka iestāde sniedz pierādījumus, ka tā ir par 90 % pārliecināta par pietiekamas likviditātes esību, lai no saistītajiem vērtēšanas riska darījumiem varētu izstāties par vidēju cenu.
 4. Ja vērtēšanas riska darījumu nevar uzrādīt kā tādu, kam slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK ir nulle, iestādes izmanto 3. pantā definētos datu avotus. Šādā gadījumā aprēķinu par slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK veic saskaņā ar šā panta 5. un 6. punktā aprakstīto.
 5. Iestādes aprēķina slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK par vērtēšanas riska darījumiem saistībā ar visiem vērtēšanas datiem, ko izmanto attiecīgajā vērtēšanas modelī.
- a) Detalizētība, ar kādu novērtē slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK, ir viena no šādām:
- i) ja sadalītas pa komponentiem – visus vērtēšanas datus, kas nepieciešami, lai vērtēšanas pozīcijai aprēķinātu izstāšanās cenu;
 - ii) instrumenta cenu.
- b) Katru no a) apakšpunkta ii) punktā minētajiem vērtēšanas datiem aplūko atsevišķi. Ja vērtēšanas datus veido parametru matrica, iestādes slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK aprēķina, pamatojoties uz vērtēšanas riska darījumiem, kas saistīti ar katru no minētajā matricā esošajiem parametriem. Ja vērtēšanas dati neattiecas uz tirgojamiem instrumentiem, iestādes vērtēšanas datus un saistīto vērtēšanas riska darījumu skaidri attiecina uz tirgū tirgojamu instrumentu kopumu. Lai aprēķinātu PVK, iestādes vērtēšanas datu parametru skaitu var samazināt, izmantojot jebkuru piemērotu metodiku, ja sniegtie parametri atbilst visām šīm prasībām:
- i) samazinātās vērtības riska darījumu kopējā vērtība ir tāda pati kā sākotnējā vērtēšanas riska darījuma kopējā vērtība;
 - ii) samazinātais parametru kopums var būt attiecināms uz tirgū tirgojamu instrumentu kopumu;
 - iii) attiecība dispersijas mērs 2 pret dispersijas mēru 1 saskaņā ar vēsturiskiem datiem no 100 nesenākajām tirdzniecības dienām ir mazāka par 0,1.
- Šā punkta nolūkos "dispersijas mērs 1" nozīmē vērtēšanas riska darījuma peļņas un zaudējumu dispersiju, pamatojoties uz nesamazinātajiem vērtēšanas datiem, un "dispersijas mērs 2" nozīmē vērtēšanas riska darījuma peļņas un zaudējumu dispersiju, pamatojoties uz nesamazinātajiem vērtēšanas datiem, atņemot vērtēšanas riska darījumu, kura pamatā ir samazinātie vērtēšanas dati.

- c) Ja tiek izmantots samazināts parametru skaits, lai aprēķinātu PVK, konstatējums par to, ka b) apakšpunktā minētie kritēriji ir izpildīti, vismaz reizi gadā tiek pakļauts neatkarīgai kontroles funkciju pārbaudei un iekšējai validācijai.
6. Slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK nosaka šādi:
- a) ja ir pietiekami dati, lai vērtēšanas datiem izveidotu virkni ar ticamām pieprasījuma/piedāvājuma starpībām, iestādes novērtē tādu punktu virknē, par ko iestādes ir 90 % pārliecinātas, ka starpība, ko tās varētu iegūt, izstājoties no vērtēšanas riska darījuma, būtu tāda pati cena vai lielāka;
- b) ja nav pietiekamu datu, lai izveidotu virkni ar ticamām pieprasījuma/piedāvājuma starpībām, iestādes piemēro uz ekspertu viedokli balstītu pieeju, kurā tiek izmantota pieejamā kvantitatīvā un kvalitatīvā informācija, lai panāktu tāda līmeņa piesardzīgās vērtības noteiktību, kas ir līdzvērtīga noteiktajam līmenim gadījumos, kad ir pieejama ticamo vērtību virkne. Iestādes informē kompetentās iestādes par vērtēšanas riska darījumiem, kuriem piemēro šo pieeju, un par metodiku, ko izmanto PVK noteikšanai;
- c) iestādes aprēķina slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK, piemērojot 50 % no lēstās pieprasījuma/piedāvājuma starpības, kas aprēķināta saskaņā ar a) vai b) apakšpunktu, attiecībā uz vērtēšanas riska darījumiem saistībā ar 5. punktā definētajiem vērtēšanas datiem.
7. Iestādes aprēķina kopējās kategoriju līmeņa PVK slēgšanas vai likvidācijas izdevumiem, atsevišķām slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK piemērojot formulas, kas noteiktas pielikumā izklāstītajā 1. vai 2. metodē.

11. pants

Modeļa riska PVK aprēķināšana

1. Iestādes aplēš modeļa riska PVK katram vērtēšanas modelim ("atsevišķa modeļa riska PVK"), ņemot vērā vērtēšanas modeļa risku, kas rodas sakarā ar iespējamo virkni ar dažādiem modeļiem vai modeļu kalibrējumiem, ko izmanto tirgus dalībnieki, un sakarā ar to, ka nav noteikta fiksēta izstāšanās cena par konkrētu produktu, kas tiek novērtēts. Iestādes neņem vērā vērtēšanas modeļa risku, kas rodas sakarā ar tirgū atvasinātu parametru kalibrēšanu un ko ietver saskaņā ar 9. pantu.
2. Modeļa riska PVK aprēķina, izmantojot vienu no 3. un 4. punktā noteiktajām pieejām.
3. Ja iespējams, iestādes aprēķina modeļa riska PVK, nosakot virkni ticamu vērtējumu, ko iegūst ar alternatīvu, piemērotu modeļēšanas un kalibrēšanas metožu palīdzību. Šajā gadījumā iestādes novērtē punktu tādā izrietošajā vērtējumu virknē, par ko iestādes ir 90 % pārliecinātas, ka tās varētu izstāties no vērtēšanas riska darījuma par tādu pašu cenu vai lielāku.
4. Ja iestādes nespēj izmantot 3. punktā definēto pieeju, tās izmanto uz ekspertu viedokli balstītu pieeju, lai aplēstu modeļa riska PVK.
5. Uz ekspertu viedokli balstītā pieejā ietver visus šādus elementus:
- a) modelim būtisko produktu sarežģītību;
- b) dažādas iespējamās matemātiskās metodes un modeļa parametrus, ja šie modeļa parametri nav saistīti ar tirgus mainīgajiem lielumiem;
- c) to, cik lielā mērā konkrēto produktu tirgus ir "vienvirziena tirgus";
- d) to, ciklāl konkrētajos produktos pastāv risks, ko nevar ierobežot;
- e) to, vai modelis spēj ņemt vērā portfeli ietverto produktu maksājumu attīstību.

Iestādes informē kompetentās iestādes par modeļiem, kuriem piemēro šo pieeju, un par metodiku, ko izmanto PVK noteikšanai.

6. Ja iestādes izmanto 4. punktā izklāstīto metodi, katru gadu jāapstiprina, vai šī metode izpilda piesardzības principu, salīdzinot šādus parametrus:
- a) PVK, kas aprēķinātas, izmantojot 4. punktā aprakstīto metodi, ja tā tiktu piemērota reprezentatīvai to vērtēšanas modeļu izlasei, kuriem iestāde piemēro 3. punktā izklāstīto metodi; un
 - b) PVK, kas noteiktas ar 3. punktā definēto metodi, tai pašai vērtēšanas modeļu izlasei.
7. Iestādes aprēķina kopējās kategoriju līmeņa PVK modeļa riskam, atsevišķu modeļa risku PVK piemērojot formulas, kas noteiktas pielikumā izklāstītajā 1. vai 2. metodē.

12. pants

Nenopelnīto peļņu no kredītu likmju starpības PVK aprēķināšana

1. Iestādes aprēķina nenopelnīto peļņu no kredītu likmju starpības PVK, lai atspoguļotu vērtēšanas nenoteiktību korekcijā, kas nepieciešama saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu, lai iekļautu darījuma partnera saistību nepildīšanas attiecībā uz atvasināto instrumentu pozīcijām dēļ paredzamo zaudējumu pašreizējo vērtību.
2. Iestādes to PVK elementu, kas attiecas uz tirgus cenas nenoteiktību, iekļauj tirgus cenu nenoteiktības PVK kategorijā. PVK elementu, kas attiecas uz pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu nenoteiktību, iekļauj pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK kategorijā. PVK elementu, kas attiecas uz modeļa risku, iekļauj modeļa riska PVK kategorijā.

13. pants

Ieguldījumu veikšanas un finansējumu piesaistīšanas izmaksu PVK aprēķināšana

1. Iestādes aprēķina ieguldījumu veikšanas un finansējumu piesaistīšanas izmaksu PVK, lai atspoguļotu vērtēšanas nenoteiktību finansējuma piesaistīšanas izmaksās, kad tās aprēķina izstāšanās cenu saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu.
2. Iestādes PVK elementu, kas attiecas uz tirgus cenas nenoteiktību, iekļauj tirgus cenu nenoteiktības PVK kategorijā. PVK elementu, kas attiecas uz pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu nenoteiktību, iekļauj pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK kategorijā. PVK elementu, kas attiecas uz modeļa risku, iekļauj modeļa riska PVK kategorijā.

14. pants

Koncentrētu pozīciju PVK aprēķināšana

1. Iestādes aplēš koncentrētu pozīciju PVK koncentrētām vērtēšanas pozīcijām ("atsevišķas koncentrētu pozīciju PVK"), piemērojot šādu trīs posmu pieeju:
- a) tās identificē koncentrētas vērtēšanas pozīcijas;
 - b) katrai identificētajai koncentrētai vērtēšanas pozīcijai tās aprēķina piesardzīgas izstāšanās periodu, ja nav tirgus cenas, ko var piemērot vērtēšanas pozīciju lielumam;
 - c) ja piesardzīgās izstāšanās periods pārsniedz 10 dienas, tās PVK aprēķina, ņemot vērā vērtēšanas datu svārstīgumu, pieprasījuma/piedāvājuma starpības svārstīgumu un hipotētiskās izstāšanās stratēģijas ietekmi uz tirgus cenām.
2. Piemērojot 1. punkta a) apakšpunktu, identificējot koncentrētas vērtēšanas pozīcijas, ņem vērā visus šādus elementus:
- a) visu to vērtēšanas pozīciju lielumu, kuras ir būtiskas saistītā tirgus likviditātei;

- b) iestādes spēju veikt tirdzniecību attiecīgajā tirgū;
- c) vidējo dienas tirgus apjomu un iestādes ierasto dienas tirdzniecības apjomu.

Iestādes izstrādā un dokumentē metodiku, ko tās piemēro, lai noteiktu koncentrētas vērtēšanas pozīcijas, attiecībā uz kurām ir jāaprēķina koncentrētu pozīciju PVK.

- 3. Iestādes aprēķina kopējo kategoriju līmeņa PVK koncentrētu pozīciju PVK kā atsevišķu koncentrētu pozīciju PVK summu.

15. pants

Turpmāko administratīvo izmaksu PVK aprēķināšana

- 1. Ja iestāde aprēķina tirgus cenu nenoteiktības un pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK vērtēšanas riska darījumiem, kas nozīmē pilnīgu izstāšanos no riska darījuma, iestāde var uzskatīt, ka turpmākām administratīvām izmaksām PVK ir nulle.
- 2. Ja vērtēšanas riska darījumu nevar uzrādīt kā tādu, kam PVK ir nulle saskaņā ar 1. punktu, iestādes aprēķina turpmākās administratīvās izmaksas PVK ("atsevišķas turpmākās administratīvās izmaksas PVK"), ņemot vērā administratīvās izmaksas un turpmākās riska ierobežošanas izmaksas par to vērtēšanas riska darījumu paredzēto periodu, kuriem nepiemēro tiešu izstāšanās cenu attiecībā uz tādu pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumu PVK, kuri tiek diskontēti, piemērojot likmi, kas pietuvināta bezriskai likmei.
- 3. Piemērojot 2. punktu, turpmākās administratīvās izmaksas ietver visas papildu personāla un nemainīgās izmaksas, kas varētu rasties saistībā ar portfeļa pārvaldīšanu, taču var pieņemt, ka, samazinoties portfeļa apjomam, šīs izmaksas samazināsies.
- 4. Iestādes aprēķina kopējo kategoriju līmeņa PVK turpmākām administratīvajām izmaksām kā atsevišķu turpmāko administratīvo izmaksu PVK summu.

16. pants

Priekšlaicīgas darījuma izbeigšanas PVK aprēķināšana

Iestādes aplēs priekšlaicīgas darījuma izbeigšanas PVK, ņemot vērā iespējamus zaudējumus, ko radītu klienta tirdzniecības darījumu ārpuslīgumiska priekšlaicīga izbeigšana. Priekšlaicīgas darījuma izbeigšanas PVK aprēķina, ņemot vērā to klienta tirdzniecības darījumu procentuālo īpatsvaru, kuri vēsturiski ir tikuši priekšlaicīgi izbeigti, un zaudējumus, kas rodas šādos gadījumos.

17. pants

Operacionālā riska PVK aprēķināšana

- 1. Iestādes aplēs operacionālā riska PVK, aprēķinot iespējamus zaudējumus, kas var rasties ar vērtēšanas procesiem saistīto operacionālo risku rezultātā. Šajā aplēsē ietver to vērtēšanas pozīciju novērtējumu, attiecībā uz kurām tiek uzskatīts, ka bilances posteņu kontroles procesā tās ir pakļautas riskam, tostarp riskiem, kas izriet no juridiskiem strīdiem.
- 2. Ja iestāde piemēro attīstītās mērīšanas pieeju attiecībā uz operacionālo risku, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 trešās daļas III sadaļas 4. nodaļā, tā var ziņot, ka operacionālā riska PVK ir nulle ar nosacījumu, ka tā sniedz pierādījumus, ka, veicot aprēķinu saskaņā ar attīstītās mērīšanas pieeju, pilnībā tiek ņemts vērā operacionālais risks saistībā ar vērtēšanas procesiem, kā noteikts saskaņā ar 1. punktu.
- 3. Citos gadījumos, kas nav minēti 2. punktā, iestāde aprēķina operacionālā riska PVK kā 10 % no kopējo kategorijas līmeņa PVK summas tirgus cenu nenoteiktībai un pozīcijas slēgšanas vai likvidācijas izdevumiem.

IV NODAĻA

DOKUMENTĀCIJA, SISTĒMAS UN KONTROLES

18. pants

Dokumentācijas prasības

1. Iestādes pienācīgi dokumentē piesardzīgas vērtēšanas metodiku. Šajā dokumentācijā ietver iekšējo politiku, sniedzot norādījumus par šādiem jautājumiem:
 - a) metodikas, ko piemēro, lai noteiktu PVK katrai vērtēšanas pozīcijai;
 - b) metodiku hierarhija katrai aktīvu grupai, katram produktam vai katrai vērtēšanas pozīcijai;
 - c) PVK metodikā izmantoto tirgus datu avotu hierarhija;
 - d) to tirgus datu raksturojums, kas nepieciešami, lai pamatotu nulles PVK attiecībā uz katru aktīvu grupu, katru produktu vai katru vērtēšanas pozīciju;
 - e) metodika, ko piemēro, ja izmanto uz ekspertu viedokli balstītu pieeju nolūkā noteikt PVK;
 - f) metodika, ko izmanto, lai noteiktu, vai vērtēšanas pozīcijai ir nepieciešamas koncentrētas pozīcijas PVK;
 - g) izstāšanās laikposms, kurš tiek pieņemts par izejas punktu, aprēķinot PVK koncentrētām pozīcijām, ja tas ir būtiski;
 - h) aktīvi un saistības, kuri vērtēti pēc patiesās vērtības un kuru grāmatvedības vērtēšanas izmaiņām ir daļēja vai nekāda ietekme uz pirmā līmeņa pamata kapitālu saskaņā ar 4. panta 2. punktu un 8. panta 1. punktu.
2. Iestādes veic uzskaiti, lai varētu analizēt PVK vērtēšanas riska darījumu līmenī aprēķināšanu, un informāciju saistībā ar PVK aprēķināšanas procesu iesniedz augstākajai vadībai, lai tādējādi varētu izveidot priekšstatu par vērtēšanas nenoteiktības līmeni iestādes pēc patiesās vērtības vērtēto pozīciju portfelī.
3. Šā panta 1. punktā minētā dokumentācija ir jāpārskata vismaz reizi gadā, un tā ir jāapstiprina augstākajai vadībai.

19. pants

Sistēmu un kontroles prasības

1. PVK sākotnēji apstiprina un vēlāk uzrauga neatkarīga kontroles struktūrvienība.
2. Iestādēm ir efektīvi kontroles pasākumi attiecībā uz visu pēc patiesās vērtības vērtēto pozīciju pārvaldību un pienācīgi resursi šo kontroles pasākumu īstenošanai un stabilu vērtēšanas procesu nodrošināšanai pat spriedzes periodā. Kontroles pasākumi iekļauj visus šādus elementus:
 - a) vērtēšanas modeļu rezultātu pārskatīšana vismaz reizi gadā;
 - b) vadības sniegts apstiprinājums visām nozīmīgajām izmaiņām vērtēšanas politikā;
 - c) skaidrs pārskats par iestādes vēlmi uzņemt risku attiecībā uz riska darījumiem pozīcijās, uz kurām attiecas vērtēšanas nenoteiktība, kas tiek uzraudzīta kopējā iestāžu līmenī;
 - d) neatkarība vērtēšanas procesā starp struktūrvienībām, kas uzņemas risku, un kontroles struktūrvienībām;
 - e) visaptverošs iekšējās revīzijas process saistībā ar vērtēšanas procesiem un kontrolēm.
3. Iestādes nodrošina, ka pastāv efektīvas un konsekventi īstenotas kontroles saistībā ar vērtēšanas procesu attiecībā uz pēc patiesās vērtības vērtētām pozīcijām. Iekšējā revīzija šīs kontroles regulāri pārbauda. Kontroles iekļauj visus šādus elementus:
 - a) precīzi definēta produktu uzskaitē iestāžu līmenī, nodrošinot, ka katra vērtēšanas pozīcija ir viennozīmīgi saistīta ar produkta definīciju;
 - b) vērtēšanas metodikas katram produktam uzskaitē, kuras aptver modeļa izvēli un kalibrēšanu, patiesās vērtības korekcijas, PVK, neatkarīgas cenu pārbaudes metodikas produktiem un vērtēšanas nenoteiktības vērtējumu;

- c) validācijas process, kas nodrošina, ka katram produktam gan struktūrvienības, kas uzņemas risku, gan attiecīgās kontroles struktūrvienības apstiprina b) apakšpunktā aprakstītās produkta līmeņa metodes un apliecina, ka tās atspoguļo faktisko praksi attiecībā uz katru vērtēšanas pozīciju, kas ir saistīta ar produktu;
- d) definētas robežvērtības, kas balstītas uz novērotajiem tirgus datiem, lai varētu noteikt, kad vērtēšanas modeļi vairs nav pietiekami stabili;
- e) formāls neatkarīgas cenu pārbaudes (NCP) process, kas balstīts uz cenām, kas nav atkarīgas no attiecīgās tirdzniecības struktūrvienības;
- f) jaunu produktu apstiprināšanas procesi, atsaucoties uz produktu sarakstu un iesaistot visas ieinteresētās personas, kas ir būtiskas saistībā ar riska novērtēšanu, riska pārvaldību, finanšu informācijas sniegšanu un finanšu instrumentu vērtējumu aprēķināšanu un pārbaudi;
- g) jaunu darījumu pārskatīšanas process, lai nodrošinātu, ka cenu noteikšanas dati no jauniem tirdzniecības darījumiem tiek izmantoti, lai izvērtētu, vai līdzīgu vērtēšanas riska darījumu vērtējumi joprojām ir pietiekami piesardzīgi.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

20. pants

Spēkā stāšanās

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2015. gada 26. oktobrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

PIELIKUMS

Formulas, ko izmanto PVK apkopošanai saskaņā ar 9. panta 6. punktu, 10. panta 7. punktu un 11. panta 7. punktu

1. metode:

$$APVA = (FV - PV) - 50 \% \cdot (FV - PV)$$

$$= (50 \% \cdot (FV - PV))$$

$$AVA = \Sigma APVA$$

2. metode:

$$APVA = \max \{0, (FV - PV) - 50 \% \cdot (EV - PV)\}$$

$$= \max \{0, FV - 50 \% \cdot (EV + PV)\}$$

$$AVA = \Sigma APVA,$$

kur:

FV = vērtēšanas riska darījuma līmeņa patiesā vērtība pēc jebkādam iestādes patiesajai vērtībai piemērotām uzskaites korekcijām, ko var identificēt kā attiecināmu uz to pašu vērtēšanas nenoteiktības avotu kā attiecīgās PVK,

PV = vērtēšanas riska darījuma līmeņa piesardzīgā vērtība, kas noteikta saskaņā ar šo regulu,

EV = vērtēšanas riska darījuma līmenī paredzamā vērtība no iespējamo vērtību virknes,

APVA = vērtēšanas riska darījumu līmeņa PVK pēc kopsummas korekcijas,

AVA = kopējās kategorijas līmeņa PVK pēc kopsummas korekcijas.
